

GOAB Expertmeeting 0-2,5 jaar 10-6-2020

Aanleiding

Het landschap rondom het onderwijsachterstandenbeleid en het vergroten van kansen voor kinderen verandert. Al langer worden kinderen vanaf twee jaar toegeleid naar het voorschools aanbod. Gemeenten geven hun jeugdbeleid breed en thema-overstijgend vorm, waarbij de doelgroep zich uitbreidt van kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar (of 9 maanden tot 23 jaar).

Mede dankzij het actieprogramma [Kansrijke Start](#), is er steeds meer aandacht voor de zeer vroege ontwikkeling van een kind. Problemen in de ontwikkeling van kinderen kunnen voorkomen worden door de risicofactoren in een gezin, zoals stress en verslaving. Maar ook door beschermende factoren zoals warmte en affectie te beïnvloeden. Het Rijk wil daarom (aanstaande) ouders die het nodig hebben eerder bereiken en ondersteunen¹. Binnen het actieprogramma zijn de gemeenten de regievoerder als het gaat om het bouwen en/ of versterken van de lokale coalities, om zo tot een gezamenlijke aanpak te komen met betrekking tot de eerste 1000 dagen van kinderen.

Over Kansrijke Start: meer informatie over Kansrijke Start vind je op de website <https://www.kansrijkestartnl.nl/>. Experticeentrum Pharos ondersteunt gemeenten bij het opbouwen en versterken van lokale coalities, voor meer informatie en contactgegevens zie de website van Pharos <https://www.pharos.nl/>. In de presentatie '[Het Verhaal](#)' wordt het belang van het programma en de inhoudelijke basis van het programma uitgelegd.

Urgentie van het thema

In de eerste 1000 dagen wordt de basis gelegd voor verdere ontwikkeling van een kind. Daar aansluiten lijkt een hoge opbrengst te hebben. Zoals op de website van 'Kansrijke Start' staat: 'Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst'. Vroeg starten betekent starten bij de (toekomstige) ouder: voor de leeftijd 0-2,5 jaar geldt temeer dat je de kinderen bereikt door de ouders te bereiken.

Betrokken partijen

Er zijn veel verschillende partijen en drie verschillende ministeries betrokken bij het werkveld 0-23 jaar. SWZ als het gaat om de kinderopvang, OCW waar het gaat om onderwijs en GOAB en VWS als het gaat om zorg. Lokaal werken gemeenten samen met schoolbesturen, kinderopvangorganisaties, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp en bijvoorbeeld publieke organisaties zoals de Bibliotheek.

¹ Kamerbrief over programma Kansrijke Start, 11-09-2018

Doel van de GOAB expertmeeting

Het doel van de GOAB expertmeeting is een inventarisatie maken van de mogelijkheden en de belemmeringen voor voorschoolse educatie voor de leeftijdsgroep 0 – 2,5 jarigen.

Voorbeelden van gemeenten

Tijdens de bijeenkomst zijn verschillende voorbeelden gedeeld van gemeentelijk aanbod voor 0-2,5 jaar:

- **Rotterdam:** er zijn bij Peuter & Co zogenaamde [Ukkiegroepen](#) waarbij ouders met hun kind 1,5 uur per week in de PSZ komen en daar samen met hun kind in de verschillende hoeken spelen. Ook worden er gezamenlijke activiteiten aangeboden. Ouders betalen een bijdrage van € 0,50 per keer. Vooralnog worden met name de ouders van de eigen peuterspeelzalen bereikt. Het is nog zoeken naar het bereiken van 'alle' ouders. Vanuit "[Zeven stappen van Thuis in Taal](#)" wordt met ouders samengewerkt.
- **Waalwijk:** [Waalwijk Taalrijk](#) (de focus is breder dan taal). Aandachtspunt voor de komende periode is de driehoek ouder, kind, professional. Hier wordt een brede doelgroep van professionals betrokken, te weten: welzijn, JGZ, onderwijs, opvang, bibliotheek etc. Hierin worden vragen meegenomen zoals: hoe benader je ouders, ben je partner voor ouders als het gaat om de ontwikkeling van het kind. In Waalwijk gaat men nu starten met "Zeven stappen van Thuis in Taal".
- **Breda:** de JGZ indiceert kinderen voor vve vanaf 0 jaar, op basis van de thuissituatie (opleidingsniveau ouders, armoede etc.) De gemeente biedt ouders aanbod aan voor thuis en in centrumvoorzieningen (ve vanaf 2,5 jaar). Ook is er extra tijd tijdens de consulten met JGZ voor gesprekken met ouders. Ouderparticipatie wordt verwacht bij deelname aan vve, bijvoorbeeld door deelname aan gezinsprogramma's zoals de VoorleesExpress.
- **Steenwijkerland:** lokaal akkoord '[Samen met Ryan](#)' voor alle kinderen van 0-18 jaar en hun ouders, met als doel het voorkomen en inhalen van achterstanden en er voor zorgen dat de kinderen als ze 18 zijn mee kunnen doen aan de maatschappij. Breed gedragen en uitgevoerd door verschillende partijen (kinderopvang, onderwijs, sociaal werk, GGD en de gemeente).

Opbrengsten van de bijeenkomst

De deelnemers van de bijeenkomst signaleren de volgende kansen en uitdagingen voor het betrekken van de doelgroep 0-2,5 jarigen bij ve:

Een positieve benadering versterkt ouders

- Ouders zijn op zoek naar heldere en betrouwbare informatie: technisch jargon van professionals kan ook onzeker maken, zorg dus dat je de taal van de ouder spreekt, level met ouders.
- 'Een duivels dilemma'. Veel zorg en hulp aanbieden rondom ouder en kind, kan een averechts effect hebben: het versterkt twijfel en zorgen bij ouders over hun eigen vaardigheden. Door daarbij (segregerend) te focussen op specifieke groepen, versterk je bij hen extra de twijfel aan hun eigen opvoedkracht. De uitdaging is hoe we onze hulpvaardigheid weer wat ontproblematiseren. Verbreden, normaliseren en een positieve benadering is daarbij erg belangrijk.

- Geef aan alle ouders een laagdrempelig podium om hun eigen zorgen te verwoorden. Doe hierbij recht aan de ervaringskennis van de ouder en zijn omgeving. Is het altijd aan de professional (of samenleving) om te bepalen wat een zorg of zorgelijke situatie is?
- Ook gemeenten hebben belang bij een positieve benadering en positief taalgebruik: het versterkt de kansen voor kinderen i.p.v. het voorkomen van problemen. Een positieve benadering is motiverend en aantrekkelijk voor ouders. Geen enkele ouder wil graag vanuit een probleemperspectief denken over zijn of haar baby.

Bereik alle ouders en voorkom segregatie

- Om segregatie en stigmatisering te voorkomen zou aanbod voor alle kinderen en alle ouders toegankelijk moeten zijn. Ook hoogopgeleide ouders hebben uitdagingen in het ouderschap en zijn zoekend naar antwoorden. In die zin gaat het om twee te bewandelen lijnen, een gerichte aanpak van achterstanden én daarnaast breed toegankelijk kwalitatief aanbod voor alle kinderen en hun ouders.
- Het streven om alle ouders te bereiken brengt ook uitdagingen met zich mee: de geormerkte (GOAB) budgetten zijn beperkt en bedoeld voor specifieke doelgroepen en voorzieningen.

Kansen in de kinderopvang

- Verbetering van educatieve kwaliteit in de kinderopvang start bij welbevinden en betrokkenheid. Kinderen leren en ontwikkelen zich wanneer de basis van veiligheid en daarmee welbevinden en betrokkenheid optimaal is.
- Een basisvoorziening zou een mooie plek zijn om alle ouders en alle kinderen te kunnen ontvangen en daarmee segregatie en parallelle werelden te voorkomen.

Bereik ouders zo vroeg mogelijk

- Bereik ouders vroeg: bij ouders van jonge kinderen is de motivatie hoog. Houd dat vast, door ouders vroeg en op een positieve manier te benaderen. Een sterke ouder en sterke omgeving vergroot de kansen voor kinderen.
- Ouders zijn tijdens de zwangerschap nieuwsgierig en gemotiveerd om informatie te krijgen en ervaringen te delen. Breng ouders bij elkaar tijdens de zwangerschap en gedurende het eerste jaar, naar voorbeeld van landen zoals Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk². Iedere ouder wil praten over zijn kind en zijn eigen twijfels en zorgen. Opvoeden is superleuk, maar soms ook best pittig. Voor alle ouders! Erken dat en help daarbij.

² Zie voorbeelden van de Parental crèches in Lille en de Childrens Centres in het VK <https://youtu.be/pDfHkmUL44k>,